

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 111

Maribor, petek 16. maja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čaku, zav. v Ljubljani št. 11.409
Vetja, mesečno, prejemna v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddsek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica, št. 4

Zasliševanje prič

DRŽAVNO SODIŠČE ZA ZAŠČITO DRŽAVE JE VČERAJ KONČALO ZASLIŠEVANJE 24 OBTOŽENIH ZA GREBSKIH TERORISTOV.

BEOGRAD, 16. maja. Po včerajšnjem zaslišanju dr. Mačka, ki je v splošnem pokazalo nedolžnost bivšega vodje hrvatske seljačke stranke, se je pričelo danes zasliševanje prič. Prvi je bil zaslišan šofer J u k i ć, ki je pripovedoval, kako so ga najeli Hadžija in njegovi tovariši, ki so spravili eksplozivne snovi v Simičevo gostilno. Jukić se dobro spominja na vse podrobnosti svoje vožnje do aretacije obtožencev in izjavlja, da lahko svoje izpovedbe tudi stokrat ponovi pod prisego.

Nato je bil zaslišan konjiški kapetan K a l e d i n, rodom Rus, ki je prišel med zasliševanjem v hude spopade z branitelji. Po obtožnici je na Kaledina streljal Mateković in sicer na vogalu

Istarske i Hercegovske ulice. Kaledin je pripovedoval, da se je v kritičnem trenutku, ko je imel že strel v hrbtu, obrnil in napol spoznal streljočega napadalca, posebno po klobuku in suknjiču. Branitelji pa so nasprotno poizkušali dokazati, da ni bil Mateković oni, ki je streljal. To da je najbolj razvidno iz tega, da Mateković sploh nikdar ne nosi klobuka in da tudi barva suknjiča ne soglaša. Kapetan Kaledin je končno izjavil, da je Matekovića takoj spoznal na policijski direkciji.

Branitelj dr. T r u m b i ć je predlagal, da naj se izvrši v boljše pojasnilo stvari krajevni ogled v Zagrebu, nakar je bila današnja razprava zaključena.

Briandova spomenica o Panevropi odposlana

PARIZ, 16. maja. Prvi uradni korak v izvajanju priprav za ustanovitev Zedinjenih evropskih držav je že izvršen. Francoski zunanji minister Briand je namreč danes odposlal svojo tozadevno spomenico 26 evropskim vladam. Spomenica pa je bila istočasno poslana na vpogled tudi v Zedinjene države v Washington, v Moskvo in v Tokio.

Rekonstrukcija bolgarske vlade

SOFIJA, 16. maja. Po večdnevni pogajanjih med Ljapčevom in Cankovom je prišlo sinoči končno do sporazuma na bazi, da dobi vsaka od treh vladni koaliciji zastopanih skupin po tri ministre, dočim je vojni minister nevtralen. Na podlagi tega dogodka je bila sinoči sestavljena sledeča nova bolgarska vlada: predsedstvo in notranje stvari Ljapčev, zunanje Burov, finance Molov, prosveta Cankov, justica Miljanov, poljedelstvo Vaziljev, promet Strojnov, javna dela Danajlov, trgovina Mihajlov, vojni ministerstvo general Bakardžijev.

Konferenca vseh pravoslavnih cerkva

se bo vršila dne 8. junija na Sveti Gorici. Srbsko pravoslavno cerkev bodo zastopali metropolit dr. Dožić, ohridski škof Nikolaj in timoški dr. Emilijan. Razpravljalo se bo tudi o vprašanju pravoslavnega papeža in drugem zakonu duhovnikov.

Ustavitev naseljevanja Židov v Palestini

JERUZALEM, 16. maja. Včeraj popoldne je sklical namestnik guvernerja podpredsednika arabske vlade k višjemu komisariju, ki mu je sporočil, da je kolonialni urad v Londonu sklenil rešiti palestinsko vprašanje čisto v

smislu arabskih zahtev. Na zahtevo kolonialnega urada je naseljevanje Židov do izdelave Simpsonovega poročila ustavljeno. Angleški višji komisar je vrh tega brez navedbe razlogov že tekom včerajšnjega dne preklical 3000 dovoljenj za naselitev Židov v juniju in oktobru.

Velika rudniška nesreča

NEWYORK, 16. maja. V Avellyu v Pensilvaniji je vsled velike eksplozije v rudniku zasutih 4000 delavcev. Dosedaj so potegnili že 14 trupel iz rovov.

Ameriške matere na grobovih svojih sinov v Franciji

Iz Newyorka se je odpeljalo te dni s posebnim parnikom 323 mater, ki so v svetovni vojni izgubile svoje sinove po raznih francoskih bojiščih. Pred odhodom so jih pozdravili številni zastopniki civilnih in vojaških oblasti, patrijotičnih društev ter velika množica ljudstva. Parnik je spremila iz luke eskadrilja letal. To je prvi kontingent od 5000 ameriških mater, ki nameravajo še letos posejati francoska bojišča in pomoliti na grobovih svojih sinov, ki so padli v svetovni vojni.

„Na fronti sestre Žive“ v gledališču

(Krstna predstava v soboto 17. t. m. ob 20. uri).

Lojz Kraigher je zelo značilna pojava v slovenski literaturi. Prvič se je z večjim delom predstavil občinstvu z obširnimi romanom »Kontrolor Škrobar«, ki je tedaj v malce naivni Sloveniji povzročil precej hrupa in dvignil mnogo prahu. Drugo njegovo pomembnejše delo je drama »Školjka«, o kateri se je pokojni Ivan Cankar izrazil jako laskavo in jo takrat imenoval najboljšo slovensko dramo. Sploh je Cankar prerokoval Krai-

gherju kot dramatika lepo bodočnost. Mimo več enodejank nas je pisatelj po daljšem odmoru presenetil s povojno trodejsko dramo »Na fronti sestre Žive«. Če preberemo omenjeno dramo, se nam zdi povsem umljivo, da ji je i najstrožja književna kritika prisodila odlično mesto med današnjimi redkimi dramskimi produkti, videča v Kraigherju močnega in še mnogo obetajočega dramatika.

Najraje se pisatelj v svojih delih giblje med takozvano, boljso meščansko družbo ter nam s finim darom opazovalca - psihologa secira njihove »življenjske nazore«.

Jedro drame tvori zakonski problem, odnos moža do žene.

Dr. Rojnik, imenovan dohtar Konj, je hrupna, silna pojava, polna življenjske sile na zunan in na znotraj. Je človek brez družabnih predsodkov, — svoboden človek po mišljenju in dejanju, dočim je njegova žena Pavla docela kontrarna moževemu značaju. V močnem dramskem prizoru drugega dejanja, ko je Rojnik na tem, da se vsled ljubezni do sestre Žive loči od svoje žene, se med njima in Pavlo krešejo misli in nazori.

Rojnik (Pavli): Dvoje svetov sva, draga moja, vse ne pomaga nič. Ti stojiš na stališču paragrafa, dogme in družbene morale...

Pavla: Ali se smeš postaviti kam drugam?

Rojnik: Kaj bi se postavil? — Stojim! Na drugačnem stališču stojim, ker sem po svoji naravi postavljen nanje! Na zemlji stojim, na stališču nature stojim! ... Paragraf in dogma in morala, to so — papirnate resnice, ki so jih postavili državnik, klerik in človek družbe. To so za vsakdanost in povprečnost pri-sezane in prikrojene resnice. Resnica, ki je prava in človeška — narurna resnica, ta je onkraj teh zapisanih resnic. Paragraf in dogma in morala, to so slab koncept resnice, koncept, ki ga je napisal človek. Resnico samo pa je postavil stvarnik...

V tem (drugem) dejanju, ki je vsebinsko najzanimivejše in tvori jedro drame, nam Kraigher pove raz odra marsikatero resnico, ki jo na zunaj češče radi prikrivamo pod krinko družabnih manir.

V Rojnikovo ljubezen do sestre Žive poseže tudi »Dama v črnem«, nekaka simbolna, mistična figura, ki prerokuje Rojniku usodno pot, ki ga po dramsko napetih prizorih res doleti v tretjem dejanju. — Rojnik noče na fronto, na fronto mrtvih, on hoče pojahati na fronto živih, a ga baš na tej fronti, na fronti sestre »Žive« ujame nesreča. Rojnik v razburjenju nehoti ubije svojo ženo in mora v zapor.

Delo je pisano v lapidarnem, dramskem slogu, vsebinsko je zanimivo in napeto ter aktualno, kakor je že problem zakona sam po sebi bil, je in bo vedno aktualen.

Za slovensko gledališče mora biti vsaka domača noviteta vedno dogodek. Mariborsko gledališče, ki bo prvo vpri-zorilo najnovejšo Kraigherjevo dramo, se je potrudilo, da bo krstna predstava tim dostojnejše uspela. Dolžnost našega občinstva pa je, da s številnim obiskom pokaže, da zna ceniti resna in visoka stremjenja svojih pisateljev.

Glavno vlogo bo igral g. Grom; g. Zakrajškovo bomo videli to pot prvič v novi luči. Igrala bo težko vlogo Pavle, Sestra Živa je gđ. Kraljeva, dama v črnem gđ. Starčeva itd. itd. Režira višji režiser g. Jože Kovič.

0 gospodarskih stikih med Avstrijo in Jugoslavijo

Je napisal v včerajšnji »Neue Freie Presse« zanimiv članek bivši zvezni predsednik in današnji avstrijski minister za trgovino in promet, dr. Michael Hainisch. Članek je danes, ko se vrše pogajanja med našo državo in Avstrijo za novo trgovinsko pogodbo, tem važnejši. Dr. Hainisch povdarja uvodoma, da je složno sodelovanje Avstrije z vsemi sosednimi državami politična in gospodarska nujnost. Ker sta politika in gospodarstvo medsebojno zavisna, zahteva gospodarska nujnost sporazumevanja takšno politiko, ki bazira na pravičnem izenačenju vseh interesov.

Seveda zadeva gospodarsko sporazumevanje mnogokrat na večje ovire nego politično. Dokaz temu so dolgotrajna pogajanja za trgovinsko pogodbo med Avstrijo in Nemčijo in tudi med Avstrijo in Jugoslavijo. Vendar upa dr. Hainisch, da bodo tudi pogajanja z Jugoslavijo v kratkem vodila do pozitivnega in zadovoljivega rezultata.

Glavna težava je v gospodarskem ustroju obeh držav: ena ima preobilico agrarnih produktov, druga premalo, obe pa sta več ali manj tudi industrijsko produktivni. Iz tega izhajajo nasprotujoči si interesi, kar naravno pride do izraza v trgovinskih pogajanjih. Je to problem, ki je močno stopil v ospredje tudi na mednarodnih ženevskih pogajanjih za sklep carinskega premirja. S problemom se obširno in podrobno bavijo narodno-gospodarski strokovnjaki vseh dežel in prihajajo s svojimi predlogi. Resnica je, da bi industrijalni del Evrope kot celota z lahkoto mogel prevzeti celotni presežek agrarne produkcije vzhoda in jugovzhoda Evrope, s čimur bi dvignil kupno silo teh pokrajin in bi lahko z njimi stopil v uspešno izmenno industrijskih produktov. Takšno organizacijo ovira za enkrat vladajoči sistem največjih pogodbosti.

Avstrija z interesom zasleduje mednarodni razvoj trgovske politike, ne more pa čakati, da bo ta razvoj rodil praktične sadove, ki jih je pričakovati šele v daljni bodočnosti. Sila je prevelika, in treba se je zadovoljevati s trenutnimi rešitvami. Naši sosedje — nutnimi rešitvami. Naši sosedje — pravi dr. Hainisch — morajo uvideti nujno potrebo, da treba avstrijskemu kmetijstvu, ki je v silno težkem položaju, nuditi največjo zaščito. Ker Avstrija zavzema v trgovskem prometu z Jugoslavijo drugo mesto iz ker tudi Jugoslavija v avstrijskem trgovskem prometu igra znamenito ulogo, skem dvoma, da bodo vzajemni naporu vseh onih na obeh straneh, ki imajo dobro voljo, vodili v najkrajšem času do rezultata, ki bo za obe državi znosen. Saj je naravno tudi želja Avstrije —, da bi se prijateljsko sosedski odnošaji z Jugoslavijo še izpopolnili s čim najbolj intenzivnimi in na pravilno razumevanjih obojestranskih interesih zgrajenimi gospodarskimi odnošaji.

Registriramo ta izvajanja avstrijskega ministra po svoji kronistični dolžnosti. Nedvomno je stališče pravilno pa tudi seveda za nas, ki istotako moramo ščititi interese naše agrar-

ne produkcije in izvoza. Ni pa tudi dvoma, da je baš v teh vprašanjih treba na obeh straneh popuščanja, v kolikor je to še količkaj v skladu z interesi ene in druge strani.

Prekmurski „lov na zajce“

Izpred senata trojice.

Pod predsedstvom sodnega svetnika g. Posege je včeraj dopoldne senat trojice vodil zanimivo razpravo: obtoženi so bili naši državljani, sami trdi Nemci iz občine Ocničje, na skrajni severozapadni točki našega Prekmurja ob avstrijski meji, priče pa so bili deloma Nemci iz sosednih občin v Avstriji, ki so bili od naših tepeni. Ker so tudi druge priče bile same nemške, se je razprava vršila v nemškem jeziku. Obtožbo je zastopal viš. drž. pravnik g. dr. Jančič.

V Sv. Juriju v Prekmurju je bilo 25. sept. 1929 cerkveno žegnanje. Ocničje spada pod to faro in so seveda Ocničjani kot domačini bili na žegnanju. Prišli pa so tja tudi ljudje iz sosedne Avstrije, iz občin Frütten in Gieseldorf v okraju Feldbach, in sicer med drugimi Franc List, Lenart, Jožef in Karl Urbanič, Jožef Ulrich, Franc Köberl, Avgust Seidl in Leop. Schuster. Ko so se zvečer vračali domu, so med potjo še zavili v gostilno Franca Fritza v Ocniču. Tam pa so sedeli domačini 47-letni posestnik Peter Maitz, 22-letni pos. sin Ernö Kahra, 20-letni zidarski vajenec Frid. Hebenstreit in njegov 22-letni brat Franc, 23-letni kovač Julij Wolf, 20-letni delavec Ivan Maitz in 34-letni delavec Ivan Keimel. Vadili so se v godbi. Komaj so Avstriji vstopili, je že prišlo do prerekanja, psovok in prepira. Padale so, kakor so priče potrdile in kakor trdita tudi oba »so-vražna tabora«, z naše strani psovke »steirische Taschenräuber« in podobne, z avstrijske pa »windische Lausbuben«.

Gostilničar, videč, da postala stvar nevarna, je pregovoril Ocničjane, da so šli iz gostilne, kar so ti storili, češ da gredo v sosedne Kramarovce. Avstrijci so se dvignili 10 minut pozneje. Ker pa so Ocničjani še stali zunaj na cesti, se je vnel takoj nov prepir in kmalu tudi že »boj krvavi«. Obtožnica je trdila, da so Ocničjani navalili na Avstrijce z noži, kamenjem in koli. Ocničjani pa pravijo, da so prvi napadli Avstrijci. Vendar je večina prič izpovedala proti Ocničjanom. Avstrijci so kmalu bili pognani v beg in so odnesli več ali manj težke poškodbe. Ocničjani pa so se zvečer po vasi hvalili, da so napravili »majhen lov na zajce«. Od Avstrijcev je imel Franc List razbito levo stran lobanje, da sta mu za delj časa ohromeli leva roka in noga ter je izgubil tudi govor. Jožef Ulrich je imel zlomljeni dve rebri, Lenart Urbanič pa je dobil smrtonosno vbojilj v leva pleča. Franc Köberl, Avgust Seidl in Jožef Urbanič so odnesli lažje poškodbe, vsi drugi pa — pete in zdravo kožo. Obtoženci so vztrajali tudi na razpravi pri svoji trditvi, da so bili prvi napadeni, vendar pa so izpovedbe prič to trditve izpodbile. Obsodba se glasi: Peter Maitz 3 mesece težke ječe, Julij Wolf, Ivan Maitz in Ivan Keimel vsak po 2 meseca težke ječe, Ernö Kahra in Franc Hebenstreit sta bila oproščena, proti Frideriku Hebenstreitu, ki je pri vojaki, je pa bilo postopanje izloženo.

Tako je za nekatere lovce malo nerodno končal prekmurski »zajčji lov«.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 16. maja ob 15. uri »Grudica«. Šolska predstava. Pri najnižjih cenah.
Sobota, 17. maja ob 20. uri »Na fronti sestre Žive«. Premijera.
Nedelja, 18. maja ob 20. uri »Radikalna kura«. Dramske cene. Ljudska predstava. Zadnjič. Kuponi.
Pondeljek, 19. maja. Zaprto.
Torek, 20. maja ob 20. uri »Na fronti sestre Žive« ab. B.

Iz gledališča. Krstna predstava nove Kraigherjeve drame »Na fronti sestre Žive« bo jutri, 17. t. m. Kraigher, ki je brez dvomno eden najboljših sodobnih slovenskih dramatikov, je s to svojo dramo znova utrdil svoj sloves. Dramo, ki je zelo globoka in efektna, režira g. J. Kovič. — V nedeljo, 18. t. m. zvečer pa se bo vršila najbolj vesela vprizoritev v letošnji sezoni, Doboviškova burka s petjem in godbo »Radikalna kura« kot ljudska predstava pri dramskih cenah in poslednjič v sezoni.

Novi pavilioni so zrastle na sejmišču ljubljanskega velesejma. Nasproti glavnemu vходу na sejmišče, levo in desno od rožnih nasadov v smeri proti paviljonu češkoslovaške republike, kjer je prej stalo več malih privatnih paviljonov, se sedaj ponosno dvigata dva nova velika lična paviljona moderne fasade in praktično razporejenih razstavnih prostorov. Tu notri bo ob letošnjem jubilejnem velesejmu od 29. maja do 9. junija nameščena specijalna tekstilna razstava in sicer v levem novem paviljonu, ki nosi oznako »M«, v desnem z oznako »N« pa usnjarska in papirna stroka. Z obema novima paviljonoma je zunanje lice sejmišča zelo pridobilo, obenem pa je to nov razveseljiv dokaz, kako naš velesejem napreduje in raste. —

Kje se dobe seimske legitimacije? Legitimacije za obisk letošnjega jubilejnega ljubljanskega velesejma od 29. maja do 9. junija po Din 30. — prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva, tujsko-prometne ustanove in večje železniške postaje dravske hainovine. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada ljubljanskega velesejma. Organizacije in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, se naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma. —

Ob petinsedemdesetletnici

Ivana Knopa

Svež in še vedno mladostno čil obhaja danes tam med zelenjem in cvetjem v svoji lepi vili v Čopovi ulici 75 let svojega plodonosnega življenja svetnik Ivan Knop, mož, ki še danes poln idealizma sodeluje v onem drobnem delu, ki je potrebno za konsolidacijo naših prilik: v Češkem klubu in Jugoslovensko-češkoslovaški Ligi za poglobitev medsebojnih stikov med obema narodoma, v Olepševalnem društvu, v Slovanski Čitalnici itd., povsod s še vedno mladostnim idealizmom in veseljem. Rojak iz čeških Krkonošev je prišel med Slovence že l. 1877, služboval v davčnih upravah v Celju, Ptuj in Ormožu, povsod sodeloval z našimi prvimi narodnimi borci, in pozneje v Gradcu skozi 20 let pri finančni direkciji ščitil naše slovensko uradništvo. Ob prevratu se je takoj odzval klicu Slovenije, ki mu je postala druga domovina, in prevzel vodstvo davčnega urada v Mariboru, kjer je l. 1923 stopil v pokoj. Zvesto udan svoji češki domovini je vzrasel z vso dušo v svojo novo domovino, med nami Slovenci, kjer je našel tudi svojo življensko družico, z vso dušo pa je tudi bil in je še apostol bratske vzajemnosti med Jugoslovenci in Češkoslovaki. Danes ima zadoščenje, da je v najvišjih vrhovih prodrli ideja vzajemnosti: deklaracija jugoslovanske in češkoslovaške vlade o poglobitvi šolskih in kulturnih stikov med obema državama, objavljena baš danes, bo našega jubilaranta nedvomno razveselila v dno njegove idealne duše. Naj bi nam bil še dolga leta vzor idealizma in dela! —

Pogreb drž. svetnika Hilarija Vodopivca se je izvršil včeraj popoldne izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Poleg velike množice sorodnikov, prijateljev, znancev in zlasti velikega števila v Mariboru in okolici živečih rojakov pokojnika iz Primorske so se udeležili pogreba tudi gg. minister za šume in rude dr. Korošec, okrožni inšpektor dr. Schaubach, bivši oblastni predsednik in komisar dr. Leskovar, mestni župan dr. Juvan, predstojnik fin. inšpektorata svetnik Sedlar, vse uradništvo tukajšnjega okrožnega inšpektorata in davčne uprave, zastopnik finančne direkcije iz Ljubljane itd. Kombinirani pevski zbor »Jadrana« in »Maribora« je zapel pred mrtvašnico »Vigred«, ob odprtem grobu pa »Blagor mu«. Krsta je bila obložena s krasnimi vencii.

Mariborski in dnevi drobiž

Strašna nesreča v Dravi pri Ormožu

Utonila 8-letni fant in mož, ki ga je skušal rešiti.

Sinoči krog 7. ure zvečer je 8-letni sinček gostilničarja Stanka Grivca pri ormoškem kolodvoru hodil ob Dravi. Nenadno je padel v vodo. V bližini stoječi 32letni delavec je takoj — oblečen in obut, kakor je bil — skočil za fantkom, da ga reši, in ga je tudi dohitel. Fant pa se ga je krčevito oklenil krog vratu, kar je naravno zmanjšalo njegovo plavalno sposobnost v hudo deročji reki. Blizu Zadržavčevega mлина se je rešitelj oprijel za drog, ki je širil z obrežja v vodo, da bi se tako rešil. Droga pa se je na nesrečo odtrgal in voda je oba zopet zanesla v deroči tok, tako da sta oba izginila v valovih. Rešitelj je zapustil ženo in 2 otroka. —

Pisatelj dr. Lojz Kraigher,

avtor drame »Na fronti sestre Žive«, katere krstna predstava bo jutri, v soboto, 17. t. m. je povabljen, da prisostvuje predstavi in se je nadejati, da se bo odzval.

Krčevina.

Z dekretom je bil tukajšnji hišni posestnik Viktor Koren na mesto gosp. R. Welleja imenovan za prvega občinskega svetovalca v Krčevini. —

Smrtna kosa.

V splošni bolnici je v sredo popoldne umrl 57letni delavec Ivan Slakuš, v Dajnkovi ulici pa danes zjutraj ob 7. uri 70-letna Jožefa Kodrič, žena višjega stražnika v pokoju. Blag jima spomin!

Začetek pove vse!

O tem se najbolj prepričate, če preberete pravkar izšli številki tednika »Roman« začetek vezanimivega ljubavnega romana

„Sirota z milijoni“

napisal Jules Mary

Ne odlašajte! Sezite po zanimivem branju!

Štev. samo 2 Din
V vseh trafikah.

Planinsko in narodno delo na naši meji.

Prekrasen razgled s Sv. Pankracija je op riliki slovesne otvoritve nove planinske kočice SPD dne 11. t. m. marsikoga prijetno presenetil in očaral. Naša meja ima še vse polno takih točk, ki odpirajo očem pogled na jug, vzhod, sever in zahod, naj omenimo samo Peco, Košenjak, Kapunarija itd. Da se vse te lepote popularizirajo in da se naša severna meja oživi in narodno ter državno utrdi, se je v okvirju podružnice SPD v Mariboru osnoval klub »Meja«. Že pri prvem izletu dne 11. t. m. je klub pokazal, da se je resno in vztrajno lotil izvrševanja svojih smotrov, za popoln razvoj pa potrebuje še bolj vsestranske pomoči naše zavedne javnosti. Zato poziva vse prijatelje planinstva in narodnega dela, da vstopijo v njegove vrste in spoznajo tako njegov program in obsejno ljudstvo ter pokrajino. Vse informacije so na razpolago v »Dopisni knjigi« pri »Putniku« na Aleksandrovi cesti 35, kjer se vsakdo lahko vpiše in stori tako svojo dolžnost. —

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 8. do 14. maja je bilo prijavljenih mariborskemu mestnemu fizikatu 5 primerov obolelosti naalezljivih bolezni v mariborskem mestnem okolišu in sicer: 3 primeri škrlatinke ter po 1 davice in šena. —

Usodna neprevidnost.

Sinoči se je 31-letnemu nočnemu čuvaju kurilnice Karlo Srečko pripetila prav nenavadna nezgoda. Ko je v noči kontroliral poverjene mu objekte, se mu je v desnem hlačnem žepu nenadoma sprožil samokres. Kroglja mu je obtičala v desnem stegnu. Rešilno moštvo je po nasrečenca odpremilo v bolnico.

Na naslov zdravstvene oblasti.

Za pobijanje razširjenja epidemičnih bolezni se običajno izvajajo zelo strogi ukrepi. V poštev prihaja v tem pogledu zlasti kontumaciranje ne samo bolnika temveč tudi vseh oseb, ki so stalno z njim v stikih in morejo zato ogroziti kot prenosniki bacilov zdravje drugih ljudi. Kolikor nam je znano, je že 8. t. m. premikaču drž. železnice na glavnem kolodvoru v Mariboru, Josipu Medvedu, stanujočemu v Pesnici, zbolel otrok za difterijo, a oče opravlja še vedno službo. Prosimo zdravstveno oblast, da se zani-ma za ta slučaj in ukrene vse potrebno, da ne bo ogroženo zdravje ostalih usluž-bencev na kolodvoru. —

Trodnevni bojkot piva preložen.

Zveza gostilničarskih zadrug v bivši mariborski oblasti nam sporoča, da je izvršitev sklepa zadnjega sestanka načelnikov gostilničarskih zadrug v Celju glede ukinitve točenja piva v znak simpatij napram hrvatskim gostilničarjem za nekaj časa preložena.

Danes 16. svečana premijera

DVOJE MLADIH SRC

KINO UNION

Pri obeh predstavah vojaška godba

Odprava plodu — mati v bolnici — babica zaprta.

Danes zjutraj so orožniki v Limbušu aretirali babico Bele in jo oddali v zapore okrožnega sodišča, ker je odpravila telesni plod 18-letni Rozaliji Celcer iz Radvanja, stanujoči v Jezdarski ulici. Ta je pred kakimi 4 meseci zanosila z nekim brivskim pomočnikom. Pravi, da sta ji fant in njegova teta neprestano prigovarjala, naj si da plod odpravi. Dne 5. tm. je vsled vednega prigovarjanja šla k neki babici v Mariboru, ki pa tega ni hotela izvršiti. Zato jo je teta dne 12. t. m. peljala k babici Welle v Limbušu, ki je radi podobnih dejanj že predkaznovana in ki je res izvršila na Celcerjevi »operacijo«, po kateri je Celcerjeva naslednje dni dobila vročino in pričakovala splavljenje. Policija je za stvar izvedela in izvršila poizvedbe, na podlagi katerih je bila babica Welle aretirana. Celcerjeva pa je bila včeraj prepeljana v bolnico.

Celo skladišče delov ukradenih koles

je izsledila policija minole dni v zvezi z aretacijo nekega tatu koles v stanovanju nekega mariborskega mesarja, ki je ukradena kolesa od tatov kupoval, predelaval in jih potem naprej prodajal. Velik del zaloge je že zaplenjen in je vsem, ki so jim bila pokradena kolesa, na vpogled na št. 16 na policijskem komisarijatu. O poteku in dozdajnem rezultatu preiskave še ne moremo poročati, ker prihajajo na dan še novi momenti. Izgleda, da je bila organizirana večja družba. —

Danes kabaretni večer

Sobota

Sobota

rožna veselica v Veliki kavarni

Izžrebane srečke.

Sledeče v upravi »Jutra« in »Večernika« kupljene srečke so zadele na 6. dan žrebanja po 500 Din: štev. 9744, 9708, 46.621, 89.111 in 98.190. —

Če še ne veste, Vam povemo, da je izšel veleznanimiv roman, poln presrečnih prizorov, požrtvovalne ljubezni in čudovite napetosti — roman, ki bo marsikomu od vas izvalil solze iz oči

SIROTA Z MILIJONI

se imenuje ta roman, napisal ga je pa znameniti francoski pisatelj Jules Mary. Ta odlični roman je izšel danes v 20. številki družinskega tednika »Roman« s svojim prvim, 7 velikih strani obsegajočim poglavjem. »Roman« dobite v trafikah po 2 Din ali pa ga naročite pri uravi »Romana«, Ljubljana, Breg 10.

Prijetnosti in neprijetnosti toplote

NAŠA POLETNA VROČINA. — VROČINA V TROPICNIH KRAJIH. — SOLNCE IN NJEGOVA TOPLOTA. — TOPLOTA IN INDUSTRIJA.

Kadar je poleti prav izredno vroče, je toplota prav gotovo neprijetna stvar in vsakdo se ji skuša ogniti kakor pač more, ta v senco ali na pivo, oni v vodo. Se vse bolj kakor pri nas je pa neprijetna toplota v puščavi Sahari, kjer Arabke poleti sploh ne potrebujejo ognja. Jajce, ki ga za nekaj minut položi v od solca preparjen pesek, je prav tako trdo kuhano kakor v vreli vodi. Tam so nekatere izredno vroče kotlinske točke, kjer doseže temperatura do 60 in še več stopinj Celzija. Čeprav ne tako vroče, še vedno neprimerno bolj kakor pri nas je pa toplota tudi po drugih deželah Afrike, posebno južno od ekvatorja, v Indiji, Avstraliji in na njerem otočju, na obalah Severne in Južne Amerike, osobito na Pacifiku in v Južni Ameriki sploh.

Po nekaterih tu navedenih tropičnih deželah Evrope sploh ne vzdržijo dolgo in se morajo na tako vročino šele postopoma navaditi. Na holandski Javi v Južnem morju, n. pr., je le prav malo Holancev iz Evrope; vso upravno, vojaško, pa tudi trgovsko in ostalo službo opravljajo skoraj izključno le oni, ki so bili tam rojeni in vzgojeni. Najbolj odporni so pa mešanci, otroci Holancev in Malajk. Sicer pa je vročina včasih neznosna tudi domačinom samim. Arabci v Afriki in Arabiji se skrivajo pred njo v svoje prstene hiše in se hladijo s »šečerbetom«, nekako limonado. Indijci ležejo v vodo, istotako tudi afriški zamorci in avstralski črnici. Pred njo bežijo naposled tudi domače in tuje živali; tudi njim je neprijetna.

Kakor je taka vročina neprijetna, je pa toplota gorke peči na severu in pri nas po zimi prava dobrota, brez katere ne bi mogli živeti. Naposled je pa toplota tudi vir vsega življenja: brez nje bi na zemlji ne bilo ne ljudi, ne živali ne rastlin. Največji izvor toplote je vsekakor sonce in niemu se moramo zahvaliti za vse, kar imamo. To ogromno nebesno telo, ki meri v polmeru 1.391.000 km, po površini pa okrog 6 bilijonov kvadratnih km,

razvija na površini stalno toploto od 25 do 26 tisoč stopinj Celzija, katero potem potom svojih žarkov oddaja vsem svojim »rabantom in tudi, seveda, naši zemlji. Ti žarki se v hladnem vseмирskem prostoru silno ohladijo, mnogo moči jim pa odvzame tudi naše ozračje. Če tega ozračja ne bi bilo, bi solnce pripekalo na površino naše zemlje z najmanj podvojeno močjo in bi vse sežgalo.

Prijetna in koristna je pa toplota tudi kot gonilna sila. Brez nje ne bi imeli železnic, raznih industrijskih in drugih sličnih obratov; brez nje bi bili nemogoči parniki; pa tudi aeroplani in avtomobili. Verjetno pa je, da bo toplota v bodočnosti kdaj pomenila za človeštvo še veliko več kot pomeni dandanes, in sicer ravno solnčna toplota. S problemom, kako izrabiti energijo solnčne toplote za pogon obratov na zemlji, so se bavili strokovnjaki že davno pred nami, seveda ne tako, da bi jo v vreče lovili, kakor Lemberžani. Od teorije so prišli celo že do prakse in pred par leti je bil v Afriki zgrajen prvi stroj, ki ga žene solnčna toplota. Napravili so namreč veliko paralelno zrcalo in ga tako postavili, da se solnčni žarki iz njega odbijajo pod velike parne kotle. Poizkus se je posrečil, voda je pričela vreti in je dosegla 300° C. To vodo so napeljali v stroj, ki je pri 10urnem dnevnem delu dosegel moč 50 konjskih sil.

Ta poizkus seveda še ni idealna rešitev vprašanja, zdi pa se, da so znanstveniki na sledu tudi že drugačnemu, boljše mu izrabljanju solnčne toplote in mogoče bo že v dogledni bodočnosti napočil čas, ko bo ta solnčna toplota gonila vse stroje in vse obrate na zemlji. Takrat ne bo več treba niti premoga niti bencina in morebiti tudi elektrike ne, vsaj ne za pogon industrijskih obratov. Tako vidimo torej, da je toplota na eni strani lahko neprijetna, na drugi pa silno koristna in naposled popolnoma neobhodno potrebna za vse življenje.

Neprijetni doživljaji letalcev v zračnih višavah

Moderna letala so napravila v zračnem kraljestvu naravno veliko zmešnjavo in ptice, ki so bile dosedaj absolutne gospodarice v ozračju, so seveda vse prej kot naklonjene tej veliki pridobitvi človeštva. Prav nič redki niso slučaj, da so bili piloti med poletom napadeni od raznih roparskih ptic. Znana francoska letalca Vedrines in Gibert sta leta 1911 na svojem poletu iz Pariza v Madrid zadel v zračnih višavah nad Pireneji na mogočnega orla, ki se je pravkar pripravil na napad. Dočim se je Vedrines s spretnim manevriranjem izognil boju s kraljem zračnih višav, pa je Gibert boj sprejel in odpravil svojega nasprotnika z dobro namerjenim strelom.

Vsi piloti soglašajo v tem, da se v rojih leteče ptice nikakor nočejo izogniti letalom. Tako je eden od imenovanih pilotov pri poletu nad Alpami srečal mogočno jato velikih ptic, ki so letele v sklenjeni formaciji proti zapadu. Jata je obstojala iz več tisoč ptic, ki so bili v najtesnejših stikih. Leteli so skozi neki oblak, ne da bi razpršili svoje vrste. Ker so krenili nato naravnost proti pilotu, se je moral ta naglo izogniti, pri čemer je aparat eno ptico oplazil in jo ubil.

Šele nekaj tednov je od tega, odkar je neki pilot, ki je pristal v Le Bourgetu pri Parizu, pripovedoval, da je zašel v ogromno jato velikih ptic, ki so letele v sklenjenih vrstah nad Boulognom. Neka ptica, ki je imela skoro dva metra z razpetimi peruti, se je pri tem zapletla v drogovje aparata in se ubila.

Major Turner pripoveduje v nekem londonskem listu, da so najzvestejši spremljevalci pilotov na njihovih poletih morskimi galebi. Ker lete letala navadno s hitrostjo 140 km na uro, je s tem dokazano, da zmoro to hitrost tudi galebi. V višini 1400 m je v bližini Pontoisa zapazil neki pilot, da je okno nenadoma postalo neprozorno. Na njem je bilo namreč na tisoče in tisoče raznih mušic. Zlasti jeseni se zelo često dogodi, da nate letalci na ogromne roje muh in mušic, ki se potem vsedejo na okna. In ako se pilotu ne posreči, šipe čimprej očistiti, mu grozi velika nevarnost. Kako gosti so taki roji muh, dokazuje najbolj dejstvo, da jih je neki letalec odstranjeval kar z lopato.

U smrti, da reši brata iz pekla

Iz Teide na otoku Tenerifa poročajo o čudnem dogodku, ki se je odigral tam nedavno. V neki rodbini je umrl mladenič in njegova rodbina je po njegovi smrti potom njegove sestre kot medija v spiritiistični seji prišla v stik z duhom umrlega. Ko se je njegova sestra kot medij prebudila iz transa, je izjavila, da ji je bratov duh naročil, da je v peklju in da ga je mogoče rešiti samo na ta način, da se žrtvuje zanj nekdo izmed rodbine. Člani rodbine so zato s kockanjem odločili, kdo se naj žrtvuje. Kocka je padla na eno izmed sester in ona je izjavila, da je pripravljena se žrtvovati. Njen sorodniki in prijatelji so nato tako dolgo bili po njej s palicami, dokler ni umrla. Ko so za ta žalostni slučaj praznoverja izvedele oblasti, so dale zapreti vseh 12 članov rodbine, ki so bili udeleženi pri mučenju nesrečnice.

Sest let brez dežja

Lanzarote, najmanjši od Kanarskih otokov, je že 6 let brez dežja in se je najbrže polagoma že pripravil na usodo Sahare. Otok je sicer komaj par sto angleških milj oddaljen od zapadne afriške obale, kjer nikakor ne trpe na pomanjkanju vlage. Ubogim farmarjem, ki prebivajo na tem otoku, grozi popoln polom, kajti usihati so pričele vsled trajne suše tudi že vse pripravljene zaloge vode.

Kaj je metafizika.

Na neki pojedini je sedel slavni francoski državnik Briand poleg neke dame, ki ga je neprestano nadlegovala z razgovori o metafiziki. Nato ji je Briand odgovoril: »Metafizika je iskanje črne mačke v črni sobi, katere ni v sobi....« In Briand je imel potem takoj mir pred vsiljivo žensko.

Sport

Iz LNP.

V nedeljo dne 18. t. m. se bo vršila v Ljubljani izbirna tekma za podsavezne reprezentance. A team: Urbančič, Strehovec, Berglez, Pogačnik, Voušek, Unterreiter, Rihar (vsi Ilirija), Bertoncelj, Priveršek, Najzer (vsi ISSK Maribor), Pfeifer (SK Celje). B team je sestavljen iz igralcev Hermesa in Svobode. Vsak igrač mora primesti seboj celokupno opremo razen majice in hlačk.

Olimp:Svoboda.

V nedeljo, dne 18. maja se bo vršila na igrišču SK Rapida nogometna tekma med SK »Olimp« Celje in SK »Svoboda«, Maribor.

Sodniška sekcija, službeno.

Nedeljske tekme sodijo: ob 10. predpoldne na igrišču ISSK Maribora prvenstvena tekma mladine ISSK Maribor:SK Rapid, g. Mazi; ob 10. predpoldne na igrišču SK Rapida SK Olimp, Celje:SK Svoboda, g. Fišer; ob 15. na igrišču SK Rapida ISSK Maribor rez.:SK Rapid rez., gosp. Marinič in ob 16.30 GAK Gradec:SK Rapid, g. Frankl. Načelnik.

SK Železničar, nogometna sekcija.

Postava za nedeljsko tekmo v Ljubljani: Mahajnc, Wagner, Konrad, Ronjak, Frangeš, Bauer, Pezdicek II, Bačnik, Heller, Konrad II, Pezdicek I, rez. Antolčič. Vsi navedeni morajo biti v nedeljo ob tri četrt 5. zjutraj na kolodvoru.

ISSK Maribor, upravni odbor.

Drevi ob 20. uri odborova seja v hotelu »Orel«. Tajnik.

Če še ne veste, Vam povemo,

da je izšel velezanimiv roman, poln presrečnih prizorov, požrtvovalne ljubezni in čudovite napetosti — roman, ki bo marsikomu od vas izvalil solze iz oči.

SIROTA Z MILIJONI

se imenuje ta roman, napisal ga je znameniti francoski pisatelj Jules Mary. Ta odlični roman je izšel danes v 20. številki družinskega tednika »Roman« s svojim prvim, 7 velikih strani obsegajočim poglavjem. »Roman« dobite v trafikah po 2 Din ali pa ga naročite pri uravi »Romana«, Ljubljana, Breg 10.

Liga proti dolgim oblekam

Pariz in Hollywood hočeta, kakor znano, uvesti zopet takozvano dolgo damsko modo, vendar pa ta moda kljub vsem naporom interesirane manufakturne industrije nikakor ne more prodreti. Ameriške ženske so se postavile odločno v bran in izdale geslo »Nikdar več dolge obleke«, čeprav nosijo dolga krila najbolj priljubljene filmske igralk. V New Yorku je bila ustanovljena celo liga, ki si je nadela ime »Društvo proti nedobrodošli modi«. Liga izdaja svoje glasilo, ima svoje podružnice v vseh večjih mestih in se bavi predvsem z izdelovanjem vzorcev, ki so najbolj primerni za ženske in tudi dosti ne veljajo. Ženske niso odpravile steznikov in dolgih nezdravih oblek zato, da bi se sedaj pričele zopet zavijati v talarje. Dolga obleka je skrajno neprijetna in nerodna posebno pri posluževanju cestnih železnic. Ameriška liga napoveduje zato dolgi modi boj na nož.

Kinematografska kriza v Berlinu

Iz poročil, ki so bila podana te dni na zborovanju lastnikov kinematografov v Berlinu, je razvidno, da je nastopila za kine v Berlinu izredno težka kriza. V zadnjih dneh je nič manj kot 42 kinov, skupno nad 20.000 sedežev zaprlo svoja vrata. Vzrok: kriza zabavišč sploh in visoki davki.

Vojaški sanatorij pri Vranji.

V okolici Vranje bodo zgradili velik sanatorij za vojaštvo. Stroški zgradbe so predvideni na preko 10 milijonov dinarjev. Z deli bodo kmalu pričeli in bo sanatorij gotov do 1. 1931. Pošiljali bodo vanj vojake in častnike iz cele kraljevine na zdravljenje.

Paiki, kako žive in ljubijo

LOKAVOST PAJKOV. — ZAŠČITA PRED SOVRAŽNIKI. — NASILNI ŽENINI.

Življenje pajkov je, kakor bi rekel Darwin, pravcata borba za obstanek. Narava ni pajkov obdarila s kakim strašnim orožjem, pač pa jim je vcepila dragocen instinkt, ki bi ga lahko imenovali bojazljivost. Ker se čuti preslabega za borbo s številnimi neprijatelji, se ti pajek lokavo skriva ali pritaja, da neprijatelja spelje na led. Naravoslovci pravijo temu: mimikry. Tako n. pr. neka vrsta pajkov sprede in splete svojo mrežo tako, da bo nevesči videl pajke povsod, samo ne tam, kjer so v resnici. Zakaj mreža je mestoma pajkom kakor strašilo za vrabce na polju človeku, mestoma pa je zopet spletena tako gosto, da popolnoma zakriva pajka pred zakletimi neprijatelji. Mnogokrat je vse to izvedeno tako razborito, da se človek nehoti vpraša, ali je res to samo instinkt, nagon, ali pa ne morda tudi nekaj razuma? Sicer je to postransko, glavno je, da pajk uspešno brani svoje življenje pred napadi ptic. Pa tudi če je sovražnik že zagrabil pajka za nogo, ne bo ta prav nič premišljal, ampak bo žrtvoval nogo in bežal brez nje dalje. Je to pač »prisilna poravnava na 50% izven konkurza«.

Vendar pa pajkovega življenja ne tvorijo samo borba, ampak tudi ljubezen, aji pravzaprav snubljenje, ki ga razne vrste pajkov obnavljajo na različne načine. Eni (Agelena) se pri tem postavijo naproti ženkici in bulijo v njo tako dolgo, da je takorekoč hipnotizirana, pade v hipnotično ali bolj kataliptično stanje ter se ne more več upirati, ampak je za milost in nemilost izročena možakarju-zmagovalcu. Seveda to ni ravno kavalirski, toda so drugi pajki, ki so še hujši! So namreč tudi taki »nežni« oboževalci, ki skočijo svoji izvoljenki enostavno na vrat in ji s spretnim ugrizom razderejo skupino

živcev in mišic, tako da se ženka ne more niti premakniti.

Niso pa vsi pajki barbari, ampak so tudi takšni, ki s svojim kavalirskim postopanjem rešujejo ugled plemena. Tako n. pr. Pisaura mirabilis nikdar ne gre snubit, ne da bi ponesla s seboj kakšen dar. Muha ali mušica, zavita v pajčevino, da ne pobegne, služi kot izborna priporočilo pri ljubezenskih pogajanjih in kot uvod v ljubezensko priznanje.

Pajki sicer niso najbolj simpatične živalice, vendar pa imajo nekaj koristnih lastnosti. Tako je n. pr. na Grškem in v Italiji bila nekoč zelo razširjena vrsta pajkov Flavidus, ki smatra stenico za najboljšo slaščico. Ti pajki so majčkani in bi jih bilo lahko umetno gojiti v hišah, kjer treba odpraviti navedene »domače živali«. Bila bi to lahko sijajno cvetoča gospodarska panoga.

Poskušajo se je že tudi, napravljati iz pajkove mreže, zlasti iz one od plemena Nephilon, svilo. Taka svila se je izkazala kot zelo nežna, bleščeča in lepa. pa je seveda tudi silno draga. Zakaj za 500 gramov takšne pajčje svile je treba 57.000 pajkov, kar je seveda zelo veliko.

5000 let stare slike Matere božje

Angleški arheolog Artur Evans je poročal te dni v angleški arheološki šoli v Atenah o svojih odkritjih na otoku Kreti, ki so izredno zanimiva. V raznih grobovih je namreč našel stenske slike iz dobe 3.000 let pred Kristom, ki predstavljajo mater z otrokom v naročju in so močno podobne slikam Matere božje iz italijanske renesančne dobe. Evans sklepa iz tega, da je bilo češčenje Matere božje z otrokom prebivalstva na Kreti v mikenjski dobi že dobro poznano.

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

95

Po tretjem dnevu se je voz ustavil v črni noči. Dospel je bil do obale Sredozemskega morja. Par lučej od kopnega je sredi majhnega zaliva čakala bar-ka, zasidrana in varna pred vetrovi.

Lukrecija je prižgala svetilko, stopila na sedež kočijaža ter dala znamenje. Trenutek nato je zažarela luč tudi na barki ter odgovorila z enakim signalom. Zdaj je Lukrecija v naglici napisala dvoje kratkih pi-šemc. Prvo je pomolila enemu izmed svojih jezdecov z besedami:

»V Tivoli!...«

In drugo drugemu jezdecu:

»Knezu Cezarju Borgia!...«

Jezdeca sta nemudoma izginila v nočni temi vsak v svojo stran.

Minilo je nekaj minut... Nato se je začelo umer-jeno udarjanje vesel; kmalu se je prikazal iz teme čoln ter zaskripal na pesku. Lukrecija se je obrnila k jezdecema, ki sta bila še pri njej:

»Peljita voz nazaj, v Rim!...«

Tačas je poskakalo nekaj mornarjev na suho ter pozdravilo Lukrecijo; tudi kapitan barke je bil med nji-mi. Lukrecija je odprla kočijo ter dejala jetnici:

»Izstopite! Opozarjam vas, da je vsak odpor brez-uspešen.«

Beatrice je stopila z voza ter se naglo ozrla na-okoli. Ta pogled jo je prepričal da bi bil odpor ali beg v resnici nemogoč.

»Signora,« jo je vljudo nagovoril kapitan, pristo-pivši s čepico v roki, »če izvolite v čoln...«

In pomolil ji je roko, da bi ji pomagal. Toda ona je nalašč prezrla ponudeno ji pomoč ter stopila sama v čoln; sedla je, zavila se v svoj ogrinjac in se odslej ni več menila za dogodke. Tudi Lukrecija je stopila v čoln; ta je odrinil, in deset minut kasneje so bili pri barki.

Na krovu ladje je Primavera začutila, kako jo z mrzlim valom objemlje brezupje. Zdaj je plula v ne-znano usodo. Kam jo pač vodi strašno sovraštvo Lu-krecije Borgia!... Oh!... To bi hotela vedeti za vsa-ko ceno...

»Kam me peljete?« je vprašala z dostojanstvenim glasom.

»V svoj grad na Capreri!« je odgovorila Lukrecija.

Primavera je vzdihnila od groze...

»O Ragastens!« je zamrmrala sama pri sebi. »Kje si, kje si?«

In z rosnim pogledom, polnim brezmeine žalosti, se je ozrla proti obrežju.

LIII.

Padeč rodbine Alma.

Bralec ve, da je vitez de Ragastens strogo držal prvi del obljube, dane knezu Manfredi. Ne le, da ni lskal prilike, videti kneginjo, nego, da ga ne bi pre-motila izkušnjava, se je celo zaklenil v svojo sobo in je ostal zaprt vse tiste dni. Zdaj mu je le še preostaja-lo, da izpolni drugi del svoje krute prisege.

Kajti, prisegel je bil, da se da ubiti ob prvem pri-hodnjem spopadu s Cezarjevo armado. Knez Manfre-di, kot gospodar njegovega življenja mu je bil naložil

samomor. In ta trenutek je bil zdaj prišel.

Ragastens je čutil v srcu bridko bol po življenju, ki mu ga je bilo zapustiti. Umreti, zdaj, ko je ljub-ljen!... To je bilo strašno.

»Ah,« je zamrmral, »moja smrt me bo vredna!... To mora biti kakor plameneča apoteoza!... Hočem, da bo Beatrice žalovala po meni!«

Takoj nato mu je prišlo na um:

»Umreti, ne da bi jo bil videl! Vsaj od daleč da bi jo videl! Vsaj trenutek!...«

Vročično je pričel tekati po svoji sobi. In misel, da mu je umreti, ne da bi še enkrat videl Primavera, je kmalu postala edina točka, okrog katere so se z neuto-lažljivo silo zbirale njegove misli.

»Če pomislim...« je zamrmral, »če bi hotel!...« Govoril je tako glasno, da se je prestrašil vroči-ne-ga, kovinskega zvoka svojega glasu.

»Da,« je povzel, »če bi hotel!... Kdo mi more braniti?... Ako srečam starca, se mu postavim po robu; poročem mu, da naj me zakolje, ako hoče... ne, to je preveč kruto, da ne bi videl ob svoji zadnji uri!... Takšna pokorščina do starčevega ukaza je blaznost!... Da me ima pravico ubiti, to naj še bo!... Toda ona?... S kakšno pravico jo pozabljam in jo obsojam v muko?... Ona je prav tako nesrečna kakor jaz... mogoče še bolj! Kako si neki razlaga, da me naenkrat nikjer več ne vidi?...«

Bridko se je zasmejal.

»Ah, ta stavec, ki je mislil, da ravna bogve kako velikodušno, ko me ni zabodel! Ne, ne! To ne more biti tako! Prisegel sem, da je ne bom več skušal vi-deti!... Torej, v tej točki prelomim prisego, makar da se svet podere!«

Bil je ves iz uma; gorel je od čudne vročice. Po-klical je Spadacappa ter mu ukazal, naj osedla konja in naj ga ima pripravljeno. Njegov načrt je bil tak, da pojde v palačo, kjer bo skušal videti Primavera, ne da bi jo ogovoril; nato se vrne, zajaše konja in zdirja v taborišče.

Še kakih deset minut se je obotavljal, teptal sem-intja, šel desetkrat do vrat in jih zopet zaprl. Naenkrat pa se je odločil, stekel po stopnicah in stal trenutek nato na ulici... A v tem hipu se je zaslišal neizmeren krič... in prikazala se je skupina jezdecov v luči mno-goštevilnih plamenic... Na čelu njih pa sta jahala grof Alma in knez Manfredi!...

Kakor okamenel jim je gledal Ragastens naproti, ne da bi se ganil. Blizu njega so se ustavili. Knez ga je bil videl; velel mu je:

»Spremite nas, gospod de Ragastens... Njegova Visokost gospod grof bi vas rad videl pri posvetovanju, ki se vrši v taborišču.«

Ragastens je omahnil, kakor da je treščilo vanj. Toda njegova neukrotljiva narava je zmagala. Z usme-vom je šepnil sem pri sebi:

»Z Bogom, Primavera! Z Bogom, pomlad, življe-nje, ljubezen!«

Nato je velel z grmečim glasom:

»Moje konja!... Moje orožje!...«

In že je stal Spadacappa poleg njega, držoč Ka-pitana za vajeti. Ragastens je šepnil Spadacappi nekaj na uho. Sluga je pokimal z glavo. Nato je skočil vitez na konja, in vsa družba je počasi odjezdila po monte-fortske ulicah, pozdravljena od prebivalstva, ki je ma-halo s plamenicami. To je bilo okrog polnoči.

V trenutku, ko sta jahala grof Alma in knez Man-fredi s svojim spremstvom skozi montefortska vrata, se je neopaženo pridružil tuj jezdec ter prišel z njimi

vred srečno na prosto. Zunaj trdnjave pa je jahal v previdni razdalji.

Zaostajal je zmirom bolj, in nazadnje je ostal čisto sam, ne da bi ga bil kdo videl. Nato je skočil mož na tla. Počasi, tipaje je pričel plezati po skalah navzgor... In po dvehurnem plezanju je dospel na skalno planoto, ki je visela nad Peklensko sotesko.

Tam se je zleknil po gostem mahlu in rastlinju, ki je nudilo ob znožju neke skale udobno ležišče. Kmalu je trdo zaspal. Ta mož je bil menih Garconio.

Preden je Ragastens skočil na konja ter odjahal s knezom Manfredi, je govoril par besed s Spadacappo. To je bralcu že znano...

Sluga ni sledil svojemu gospodarju. Toda skoraj tik za njim se je odpravil tudi on, zapustil Monteforte, predstavivši se straži kot sluga gospoda de Ragastens, ter odjezdil po isti poti, ki je nedavno temu vodila Ra-gastensa in njega, ko je jahal vitez pod Glavo na svoj dvoboj z Giovannijem Malatesto.

Dospevši na planoto, se je spustil Spadacappa v dir proti gostilni, ki je stala ob znožju Glave; ta go-stilna je bila zdaj prazna in zapuščenca. Ob sedlu mu je visel dokaj obilen sveženj, podoben zavitku zvitih vr-vic. Bralec gotovo še ni pozabil, da sta imela Raga-stens in Spadacappa po svojem prihodu v Monteforte nekaj dni večer za večerom čudne opravke: Spada-cappa je vozil iz mesta majhen voziček, Ragastens pa ga je spremljal. Kam sta vozila? In kaj je bilo na vo-zičku? Kaj sta počenjala v teh svojih odsotnostih, ki so včasih — vsaj za Spadacappa — trajale kar celo noč?

To bomo kmalu izvedeli.

Tisto noč, ko je Ragastens spremil kneza Manfre-di in se je menih Garconio nastanil na skalni planoti, je jezdil Spadacappa v gostilno pod Glavo, ki je bila prazna: vsi prebivalci hiše so bili zbežali v Monte-forte.

Bivši bravo se je napolnil v kleti, ki so bile izdol-bene v skalo samo. Stopnice so vodile dve nadstropji daleč v globino granita. Spadacappa jim je šel čisto do dna. Tam je bilo troje prostorov, prvi zaprt z navad-nimi vrati, drugi in tretji pa s krepko mrežo iz železnih palic; v zadnji kleti se je nahajala tista slovita luknja, ki jo je bil po krčmarjevi legendi napravil sam Satan s svojimi vilami.

Dospevši do zadnje kleti, je Spadacappa pokleknil k tej odprtini, ki jo je bil krčmar pokazal Ragastensu kot neoporekljiv dokaz, da je njegova povest resnična. S seboj je imel tisti čudni sveženj, ki je bil podoben zavoju vrvice. Odrezal je približno dva sežnja te vrvi-ce ter vtaknil odrezani kos z enim koncem v luknjo...

Ko je bilo njegovo delo končano, se je Spadacappa vrnil s svojim zavojem na vrh. Napolnil se je nazaj proti Montefortu, tesno ob vrsti skal, ki so visle nad Pe-klensko sotesko. Sto korakov od gostilne se je ob znožju neke skale zamudil zopet za deset minut; enako se je zgodilo nekoliko dalje, in spet, in spet...

Ko se je Spadacappa vrnil v gostilno, je bil porabl za svoje skrivnostno delo ves zavoj vrvice, ki ga je bil prinesel iz Monteforta.

Knez Manfredi in grof Alma sta dospela v tabor zaveznikov ob poltrpeti uri zjutraj. Takoj nato se je sestel vojni svet v šotoru grofa Alma.

Vesti, ki so jih sporočale prednje straže, so pravi-le, da je Cezarjeva armada izvršila vsa gibanja ter stoji pred svojim taborom, združena v eno samo glo-boko in spojeno maso. Nedvomno je bilo, da čaka za-veznike v prvih jutranjih urah srdit naskok.

Jutri boste izvedeli, kaj je

Kupim razno pohištvo, damsko kolo, otroški voziček in raz-lične reči. Pismene ponudbe na Ma-bor, Ruška cesta 35. 1440

Iščem meblirano sobo s posebnim vhodom s 1. junijem. Po-nudbe na upravo »Večernika« pod ins. št. 1438. 1438

Radi selitve poceni prodam nove otomane za Din 450.— do 550.—, omare, postelje in kredenco. Židovska ulica 4 II, dvorišče. 1442

Autofot!

Predtiskanje najmodernejših vzorcev, kakor tudi popravo svilenih nogavic v ateljeju za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 833

Išče se lišnika vpokojenca. Ponudbe pod: »Priatelj vrta« na upra-vo lista. 1441

Madrace nove in stare ceneno predela tapetnik Anton Arzen-šek, Grajska ulica 2. 1447

Oddam dvosobno stanovanje s 1. junijem. Vprašati od 12.—14. ure Stritarjeva ulica 8. 1444

Kupim dobro ohranjen otroški voziček. Naslov v upravi lista. 1413

Elektroinstalacije, montaže vil, stanovanj, tovarniških po-slopij vsaka montažna popravila, po-pravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Gramofone popravljaja najbolje in najceneje meha-nična delavnica Justin Gustinčič, Tat-tenbachova ulica. 14. 602

Važni so tehnični pripomočki! Važni so kemični preparati! Najbolj važna pa je prvo-vrstna strokovna izvežbanost!

Zato dobite naravno lepe,

trajnekodre

samo v salonu

FETTICH — FRANKHEIM — MARIBOR Ulica 10. oktobra 3.

Finl pesek in vsakovrstni stavbeni material

Imam na prodaj na Pobrežju. Zelo primerno in lahko dostopno za traktorje in avtomobile. Interesenti si lahko ogledajo material na licu mesta. Cena po dogovoru 1434

Josip Sorgo, Pobrežje, Zerkovska 59

Zahtevajte povsod „Večernik!“

Najboljši

742

in najcenejši nakup nogavic, rokavic, pe-rila ter vseh modnih in šiviljskih potrebščin

Modna trgovina

ANTON PAŠ Maribor, Slovenska ul. 4

Inserirajte

v

„Večerniku“

Vse vrste pletenin po meri. Popravila, spadajoča k tej stroki, izvršuje najbolje, hitro in cene-no mehnična pletarna Javornik, Vo-jašniška ul. 2. 364

Najboljši trajni kodri in najnovejše postopanje pri barvanju las, s katerim je omogočeno tudi traj-no kodranje, samo v salonu »Dobaja«, Gosposka ulica 38. 1205

Dr. Kern

Prva pomoč onesrečenim živalim

knjiga polna ilustracij. Važna za kmetovalce in živinorejce.

Cena Din 34.— s poštnino Din 36.—.

Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruga, Maribor Aleksandrova cesta 13